

Stopp planene for etablering av deponi i Dalen gruver umiddelbart

Vestfold og Telemark fylkesting viser til arbeidet som pågår med å finne løsninger for fremtidig deponikapasitet for farlig avfall. Fylkestinget ber regjeringen om å stoppe alle planer for etablering av deponi i Dalen gruver i Brevik nå.

Støtter brev fra stortingsbenken

Vestfold og Telemark fylkesting støtter brevet fra stortingsbenken for regionen (13.05.2020) der de ber regjeringen ikke å gå videre med planene om å etablere et deponi for farlig avfall i Dalen gruver i Brevik. Henstillingen i brevet hadde grunnlag i følgende punkter:

- *Porsgrunn kommune (regulerende myndighet) og tilgrensende kommuner Larvik, Bamble og Skiens nei til et deponi.*
- *Norcems rettigheter og konsesjon helt til 2040 til kalksteinsuttak i gruvene og det faktum at samdrift med et deponi ikke er aktuelt.*
- *Nærheten til befolkningen og flere tusen boliger.*
- *Ekspertutvalgets konklusjoner i sin rapport 01.11.19: «Ekspertutvalget mener mengdene farlig avfall kan reduseres. Fram mot 2035 anbefaler de et bredt sett av virkemidler for å oppnå dette og videre «anbefaler de staten ikke å arbeide videre for en deponiløsning i Brevik i Telemark»*

Fylkestinget mener deponiplanene for Dalen gruver må legges til side. Dette er i tråd med regjeringens egen Meld. St. 5 (2019-2020) Levende lokalsamfunn for fremtiden: *«Departementet vil styrke den politiske dialogen mellom staten og fylkeskommunene, slik at dialogen støtter opp under fylkeskommunenes oppgaver og rolle.» [...] «Fylkeskommunene oppfordres til å be om politisk dialog om problemstillinger eller ansvarsområder som de ser behov for å avklare eller utvikle i samarbeid med regjeringen».*

Vestfold og Telemark fylkeskommunes rolle

Vestfold og Telemark sin viktigste rolle i saken om etablering av deponi i Dalen gruver er å ivareta ansvaret som næringsutvikler og regional planmyndighet. Regjeringens forventninger til fylkeskommunen når det gjelder forvaltning av mineralressurser er beskrevet i Meld. St. 5 (2019-2020): *«Regional og kommunal planlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas (jf. Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging 2019–2023). Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer må ses i et regionalt perspektiv.»*

Fylkeskommunen uttalte seg både til planprogram, konsekvensutredning av deponi for behandlet uorganisk farlig avfall i Dalen gruver (2018) og rapporten fra ekspertutvalget for farlig avfall (2019). Høringssvarene med politiske vedtak og tilhørende faguttalelse fra regiongeologen viser tydelig at det lenge har vært bred politisk og faglig enighet om at Dalen gruver, som er en kalksteinsgruve i aktiv drift, er uegnet som deponi for farlig avfall.

Det er viktig å minne om at konsekvensutredningen ble vurdert som klart mangelfull både med tanke på gruenes egnethet, miljøbelastning, konsekvenser for folkehelse og omdømmepåvirkning. Det er regional og lokal enighet i denne saken. Fylkeskommunen har gjennom hele prosessen støttet bystyret i Porsgrunn kommune (planmyndighet i Brevik) i deres vedtak om nei til etablering av deponi i Dalen gruver.

Verdiskapning gjennom grønn omstilling

Norcem AS i Brevik har rettigheter og konsesjon på kalksteinsuttak i Dalen gruver frem til 2040 med mulighet for forlengelse. Bedriften rapporterte i 2018 om 33 årsverk og et uttak av kalkstein til en salgsverdi på ca. 60 millioner NOK. Gjenværende reserver tilsvarer om lag 30 års drift med en produksjon tilsvarende dagens. Samdrift med et deponi for farlig avfall er uaktuelt for Norcem AS da det vil ha store miljømessige, sikkerhetsmessige og økonomiske konsekvenser og trolig innebære nedleggelse av gruvevirksomheten.

Regjeringens visjon for en aktiv industripolitikk er at å satse *grønnere, smartere og mer nyskapende* for å gi fremtidig vekst, arbeidsplasser og skatteinntekter (Meld. St. 27, 2016–2017), samtidig som man bidrar til *en verdiskapende og lønnsom mineralnæring med god vekstkraft* (Strategi for mineralnæringen, NHD 2013). Dette er i tråd med Vestfold og Telemark fylkeskommunes overordnede satsingsområde *verdiskapning gjennom grønn omstilling* og politisk vedtatt mål om 60% reduksjon i direkteutslipp av klimagasser innen 2030. Norcem AS har store planer om å bidra til grønn omstilling gjennom etablering av et fullskala karbonfangstanlegg (CCS) knyttet til sin sementproduksjon. Vestfold og Telemark fylkesting vedtok 3. mars 2020 å arbeide for den planlagte etableringen av CCS på Norcem, blant annet ved å legge til rette for positive og størst mulige ringvirkninger av prosjektet.

Utvikling av fullskala CCS i Brevik har ikke bare en viktig klimaeffekt for å nå regionens utslippsmål, men kan også bli en sterk driver for videre industriutvikling i Vestfold og Telemark. Regionen er lokasjon for både kompetansemiljøer som utvikler fangstteknologi, viktige produkt- og tjenesteleverandører og det nasjonale kompetansesenteret på CCS, Gassnova. Det er viktig at saken om avfallsdeponi i Dalen gruver ikke blir en hindring i arbeidet med å etablere et karbonfangstanlegg på Norcem.

Konklusjon

Vestfold og Telemark fylkesting ber regjeringen stoppe alle planer for etablering av et deponi for farlig avfall i Dalen gruver i Brevik nå.

Det strategiske arbeidet for å redusere og gjenvinne avfall for å begrense framtidig deponibehov bør videreføres og forsterkes i tråd med EUs avfallsrammedirektiv og deponidirektiv.